

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1/575 -1-

Sayı : B.02.0.KKG/ 101-1/205 /05633

Ankara

12 / 8 /1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname" bu günkü Resmi Gazete'de yayımlanmış ve Anayasa'nın 91 inci maddesi uyarınca bir sureti ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Başbakan

Eki _____ :

- 1- Kanun Hükmünde Kararname
- 2- Gerekçe
- 3- Resmi Gazete (10 adet)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Komisyon	Milli Savunma -Plan ve Bütçe
TARİH	1.9.1993 1/575
K. NO	2/1
B. NO	M. 1/575

GENEL GEREKÇE

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler, Türk Silahlı Kuvvetlerinin daha modern, aynı zamanda daha komplike silah, araç ve gereçlerle donatılmasını zorunlu kılmaktadır.

Anılan silah ve teçhizatın kullanıcısı olan erbaş ve erler, mevcut celp sistemi ve kısa askerlik süresi nedeniyle bu malzeme ve teçhizatı terhislerine az bir zaman kala istenilen seviyede kullanabilecek duruma gelebilmekte, bu nedenle kendilerinden yeterince istifade edilememektedir.

Modern silah, cihaz, araç ve gereçlerin etkin ve ekonomik bir şekilde kullanılması, küçük birlik lideri ihtiyacının karşılanması ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin erbaş ve er kadrolarında teknik ve devamlılık arz eden kritik görev yerlerinde istihdam edilmek üzere yetişmiş personel ihtiyacının temin edilmesi amacıyla, 1986 yılında 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu yürürlüğe konulmuştur.

Bu amaçla, Silahlı Kuvvetlerde 1992 yılında 23.725 uzman erbaş kadrosu tespit edilmiştir.

Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten bu yana alınan tedbirlere rağmen, uzman erbaş istihdamı yeterli seviyeye çıkartılamamıştır.

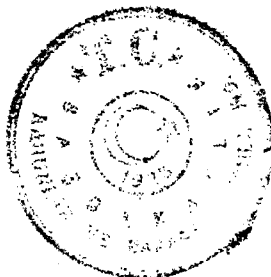
Uygulamada görülen aksaklıkların giderilmesi ve bu mesleğin cazibesinin artırılarak Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaç duyduğu personelin temin edilebilmesi için, Kanunda bir dizi değişikliğin yapılması gerekmektedir.

Bunu sağlamak üzere hazırlanan Tasarı ile;

a) Uzman erbaşlık için, terhisten sonraki (2) yıllık müracaat süresinin (3) yıla çıkartılması,

b) ilk sözleşme hariç müteakip sözleşmelerin (5) yıla kadar değişen sürelerle yapılabilmesi ve azami sözleşme süresinin (35) yaştan (45) yaşa çıkartılarak emekli olabilme imkanının tanınması,

c) Sözleşmenin imzalanmasından sonra iki aylık bir intibak süresi ve bu süre içinde ihtibak edemeyenlere veya çeşitli nedenlerle Silahlı Kuvvetlerde görev yapmak istemeyenlere, kendi istekleri ile ayrılabilme imkanı,

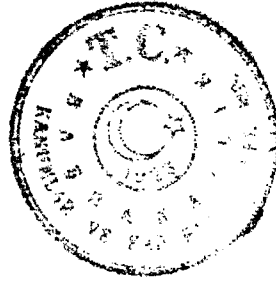
d) Sözleşmelerin onaylandığı tarihten geçerli olarak aylık verilmesi,

e) Bedeli karşılığında zati tabanca edinebilme imkanı,

f) Terhislerinden sonra uzman erbaş olarak ataması yapılanlara ve kendi kusurları olmaksızın hizmet süresinin uzatılmaması nedeniyle veya sözleşmelerinin bitiminde ayrılanlara da harcırah verilmesi,

g) İhtiyaç duyulan sınıf/branş ve ihtisaslarda ilkokul mezunu liyakatli erlere de uzman erbaş olma imkanının sağlanması,

öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 3269 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde "Uzman çavuş" tanımında geçen "astsubay" sözcüğü madde metninden çıkartılmaktadır.

Anlam ve kavram kargaşasına neden olunmaması ve ayrıca, "terfide baraj" yerine "kadro" esasına geçileceğinden, mevcut kadroların statü esas alınarak belirlenebilmesi için bu değişikliğe ihtiyaç duyulmaktadır.

Madde 2- 3269 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde, askerlik hizmetinden sonra uzman erbaş olmak isteyenlere tanınan "terhisten itibaren 2 yıl içinde müracaat" etme imkanı, (3) yıla çıkartılmakta, bu şekilde uzman erbaşlığa olan başvuru miktarının artırılarak kaynağın genişletilmesi ve bilgili, başarılı ve istekli personelden istifade edilebilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 3- 3269 sayılı Kanun azami 35 yaşa kadar çalışmaya imkan vermektedir. Özellikle lise mezunu olup tecil hakkını kullanarak askere geç gelenlerden, bu mesleğe geçenlerin çalışma süreleri kısa olmakta ve bu durum müracaatı da menfi yönde etkilemektedir. Diğer taraftan, askerlik çağına giren bir şahsın hemen müracaat edip (35) yaşına kadar çalışması durumunda dahi hizmet süresi emekli olmasına yetmemektedir.

Bu nedenlerle, uzman erbaşlıktan istenen amacın yeterince sağlanabilmesi için, 5 inci maddede değişiklik yapılarak, azami sözleşme süresi (35) yaştan, (45) yaşa çıkartılmakta ve bu şekilde emekli olabilme imkanı doğmaktadır. Ayrıca, ilk sözleşme hariç müteakip sözleşmelerin (1) yıldan az, (5) yıldan fazla olmamak şartıyla değişen sürelerle yapılabilmesi mümkün kılınmaktadır.

Madde 4- Tasarının 3 üncü maddesi ile uzman erbaşlara emekli olabilme imkanı sağlandığından, bu değişikliğe paralel olarak, Kanunun muayene ve tedavi ile ilgili 10 uncu maddesi yeniden düzenlenmektedir. Madde ile; uzman erbaşlar ve bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin tüm sağlık işlemleri hakkında 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu hükümlerinin uygulanması öngörülmekte, ayrıca mevcut hükme "uzman erbaş emeklileri" ve "70 inci madde" ibareleri eklendiği gibi, "görev esnasında ve görev başında" ibaresi, "görev esnasında veya görev dışında" şeklinde değiştirilerek 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 128 inci maddesinin (e) bendine paralel hale getirilmektedir. Bu şekilde, görev dışında görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalananların da iyileşinceye kadar Silahlı Kuvvetlerden ilişkilerinin kesilmemesi amaçlanmaktadır.

Madde 5- Bu madde ile, ilk sözleşmelerini imzalayıp göreve başlayan uzman erbaşlar için bir intibak dönemi öngörülmekte ve bu dönemde intibak edemeyenlerin veya çeşitli nedenlerle Silahlı Kuvvetlerde kalmak istemeyenlerin, kendi isteği ile ayrılmasına imkan sağlanmaktadır. Ayrıca, bu şekilde ilişkileri kesilenlerin peşin olarak ödenen aylık ve aylık ile birlikte ödenen sosyal yardımlar ve tazminatlar gibi tüm özlük haklarının çalışılmayan günlere ait kısmının geri alınması öngörülmektedir.

Madde 6- Kanunun 13 üncü maddesi, madde başlığı ile birlikte değiştirilmekte ve günümüzün değişim koşulları dikkate alınarak uzman erbaşlara ilk sözleşmelerini müteakip kişisel güvenliklerinin sağlanması amacıyla zati tabanca edinebilme ve hizmet dışında da taşıyabilme imkanı tanınmaktadır.

Madde 7- Bu madde ile; "sözleşmenin onaylandığı aybaşından itibaren aylık verilmesi" yerine, göreve başlamış olmak koşuluyla "sözleşmenin onaylandığı tarihten geçerli olarak aylık verilmesi" öngörülmekte; bu şekilde uygulamada karşılaşılan mağduriyetlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, Tasarının 3 üncü maddesinde azami sözleşme süresi (35) yaştan (45) yaşa çıkartılarak emekli olabilme imkanı sağlandığından, bu düzenlemeye paralel olarak emeklilik hakkını kazananlara Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen ikramiye'nin ödenmemesi ve bunlar hakkında 5434 sayılı T.C.Emekli Sandığı Kanunu hükümlerinin uygulanması öngörülmektedir. Bu şekilde mer'i mevzuat ve personel sistemi içerisinde mevcut dengelerin korunması amaçlanmaktadır.

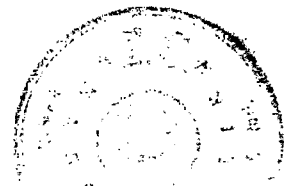
Madde 8- Bu madde ile; terhislerinden sonra uzman erbaş olarak atanana ve kendi kusurları olmaksızın hizmet sürelerinin uzatılmaması nedeniyle veya sözleşme sürelerinin bitiminde uzman erbaşlıktan ayrılanlara da 6245 sayılı Kanun esaslarına göre harcırah ödenmesi öngörülmekte ve uygulamada ortaya çıkan mağduriyetlerin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- Uzman erbaş olabilmek için Kanunda en az ortaokul veya dengi okul mezunu olma şartı aranmaktadır. Askerlik hizmetini yaparken özel ihtisası gerektiren sınıf ve branşlarda çok üstün başarı gösteren ve Silahlı Kuvvetlerde kalmasında ihtiyaç duyulan, ancak tahsil şartı nedeniyle uzman erbaş olamayan bazı er ve erbaşlarımızdan da istifade edebilmek amacıyla, genel kuralı bozmamak üzere Kanuna bir madde eklenerek bazı koşulların tahakkuku halinde, ilkökul mezunu olanların da uzman erbaş olabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Geçici Madde- Tasarının 2 nci maddesinde getirilen "terhisten itibaren 3 yıl içinde uzman erbaşlık için müracaat edebilme" imkanından, bu Kanunun yürürlüğe konulmasından önce terhis edilmiş olanların da istifade ettirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10- Yürürlük maddesidir.

Madde 11- Yürütme maddesidir.

UZMAN ERBAŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununda değişiklik yapılması; 24/6/1993 tarihli ve 3911 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 27/7/1993 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1- 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun 3 üncü maddesinin (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Uzman Çavuş: En az ortaokul veya dengi okul mezunu olup muvazzaflık hizmetini çavuş rütbesi ile tamamlayanlardan, muvazzaflık hizmetini müteakip Türk Silahlı Kuvvetlerinin devamlılık arz eden teknik ve kritik görev yerlerinde veya çavuş kadro görev yerlerinde, bu Kanun esaslarına göre istihdam edilenlerle, yönetmelikte belirtilen esaslara göre uzman onbaşılıktan uzman çavuşluğa geçirilenleri,"

Madde 2- 3269 sayılı Kanunun değişik 4 üncü maddesindeki "terhislerinin üzerinden 2 yıldan fazla süre geçmemiş olanlar" ibaresi, "terhislerinin üzerinden 3 yıldan fazla süre geçmemiş olanlar" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 3- 3269 sayılı Kanunun değişik 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 5- Uzman erbaşlar 2 yıl süre ile sözleşme yaparak göreve başlarlar ve T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler. Bunlardan; istihdam edildikleri kadronun görev özelliklerine göre sınıf ve branşları ile ilgili sağlık nitelikleri uygun olanların müteakip sözleşmeleri, 1 yıldan az, 5 yıldan fazla olmamak şartıyla azami 45 yaşına girdikleri yıla kadar uzatılabilir."

Madde 4- 3269 sayılı Kanunun değişik 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 10- Uzman erbaşlar ve bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin tüm sağlık işlemleri hakkında, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, uzman erbaşların hava değişimi süresinin toplamı bir yıl içinde 2 ayı geçemez. Tedavi ve hava değişimi süresi 2 ayı geçenlerin Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir. Bunlardan barışta ve savaşta görev esnasında veya görev dışında görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalananların, iyileşinceye kadar ilişkileri kesilmez, izinli sayılırlar. Sıhhi arızası devam edenler ve kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

Uzman erbaş emeklileri ile harp malûllüğü, vazife malûllüğü veya adi malûllük aylığı bağlanarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan uzman erbaşlar, bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri ile harp ve vazife malûllüğünü gerektiren nedenlerden dolayı ölenlerin maaşa müstehak dul ve yetimleri, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 66 ncı maddesinin (a) ve (b) fıkraları ile 67 ncı ve 70 inci maddeleri hükümlerinden aynen istifade ederler.

Uzman erbaşların sözleşmeleri sona ermek suretiyle Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılmaları halinde, Türk Silahlı Kuvvetlerinde uzman erbaş olarak hizmet ettikleri süre kadar daha kendilerinin ve bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin muayene ve tedavilerinin askeri hastanelerde ücretsiz olarak yapılmasına devam edilir."

Madde 5- 3269 sayılı Kanunun 12 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 12- Sözleşmenin imzalanmasından sonra ilk iki aylık intibak dönemi içerisinde göreve intibak edemeyenler ile ayrılmak isteyenlerin sözleşmeleri fesh edilerek Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir. Peşin olarak ödenen aylık ve aylık ile birlikte ödenen diğer tüm özlük haklarının çalışılmayan günlere ait kısmı geri alınır.

Görevde başarısız olanlarla kendilerinden istifade edilemeyeceği anlaşılan uzman erbaşların, barışta sözleşme sürelerine bakılmaksızın Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir.

Görevde başarısız olma, göreve intibak edememe ve kendilerinden istifade edilememe halleri ve bunlara yapılacak işlemler, çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir."

Madde 6- 3269 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin başlığı "Kıyafet ve zati tabanca" olarak değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Uzman erbaşlar ilk sözleşmelerini müteakip bedeli karşılığında zati tabanca edinebilirler ve görevli olmadıkları zamanlarda da resmi veya sivil elbise ile zati tabancalarını göze görünmeyecek bir şekilde taşıyabilirler. En az 10 yıl görev yapıp Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılanlara, istifa veya istifa etmiş sayılmak suretiyle Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan subay ve astsubaylar gibi; emeklilik durumunda ise, emekli subay ve astsubaylar gibi silah taşıma ruhsatı verilir."

Madde 7- 3269 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve değişik ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Uzman erbaşlara, göreve başlamış olmak kaydıyla sözleşmenin onaylandığı tarihten geçerli olarak, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunundaki uzman jandarma çavuşlara ait aylık gösterge tablosu üzerinden aylık verilir."

"Ancak, emeklilik haklarını kazananlara bu ikramiye ödenmez. Bunlar hakkında, 5434 sayılı T.C.Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır."

Madde 8- 3269 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Atama, geçici görev ve harcırah

Madde 18- Uzman erbaşlar, sözleşme süreleri içinde değişik bölge ve garnizonlara Silahlı Kuvvetler hizmet ihtiyacı esas alınmak suretiyle atanma ve yer değiştirme işlemlerine tabi tutulurlar veya kurs dahil geçici görevle görevlendirilirler. Bu şekilde atanan veya geçici görevle görevlendirilenlere ve ayrıca terhislerinden sonra uzman erbaş olarak atananlarla kendi kusurları olmaksızın hizmet sürelerinin bitiminde ayrılanlara 6245 sayılı Kanun esaslarına göre harcırah verilir."

Madde 9- 3269 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1- Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç duyulacak, özel ihtisası gerektiren sınıf/branş ve ihtisaslarda ilkokul mezunlarından çok üstün başarı belgesi alanlar, kuvvet komutanları ve Jandarma Genel Komutanının kararları ile uzman erbaş olarak alınabilirler. Bunların uzman çavuşluğa yükselmelerinde ortaokul mezunu olma şartı aranmaz."

Geçici Madde - Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce uzman erbaşlığa müracaat edenlerden, müracaat ettikleri tarihte terhislerinin üzerinden 3 yıldan fazla süre geçmemiş olanların müracaatları kabul edilir ve işlemleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlatılır.

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

KHK/ 489

Madde 10- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 11- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

PROF.DR.T.ÇİLLER
BAŞBAKAN

SÜLEYMAN DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

E. İNÖNÜ Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	N. CEVHERİ Devlet Bakanı	Y. AKTUNA Devlet Bakanı	M. GÖLHAN Devlet Bakanı
İ. TEZ Devlet Bakanı	B. S. DAÇE Devlet Bakanı	T. AKYOL Devlet Bakanı	G. MÜFTÜOĞLU Devlet Bakanı
N. Cevheri N. KURT Devlet Bakanı V.	M. KAHRAMAN Devlet Bakanı	C. ERHAN Devlet Bakanı	M. ÇİLOĞLU Devlet Bakanı
E. ŞAHİN Devlet Bakanı	A. ŞANAL Devlet Bakanı	Ş. ERDEM Devlet Bakanı	M. S. OKTAY Adalet Bakanı
N. AYAZ Millî Savunma Bakanı	M. GAZİOĞLU İçişleri Bakanı	O. Kumbaracıbaşı H. ÇETİN Dışişleri Bakanı V.	İ. ATTILIA Maliye Bakanı
N. MENTEŞE Millî Eğitim Bakanı	O. KUMBARACIBAŞI Bay. ve İskan Bakanı	R. SERDAROĞLU Sağlık Bakanı	M. KÖSTEPEN Ulaştırma Bakanı
R. ŞAHİN Tarım ve Köylüleri Bakanı	M. MOĞULTAY Çal. ve Sos. Gdv. Bakanı	M. T. KÖSE Sanayi ve Ticaret Bakanı	V. ATASOY Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
D. F. SAĞLAR Kültür Bakanı	A. ATEŞ Turizm Bakanı	H. EKİNCİ Orman Bakanı	R. AKÇALI Çatma Bakanı

Dosya No.

ASLI GIBİDİR